

Pozdravljena učenka/pozdravljen učenec.

- V tem tednu (6. 4. – 10. 4. 2020) imamo na urniku 1 šolsko uro. Ker v posameznih oddelkih (8. A, 8. B in 8. C) različno napredujemo s snovjo: dobro preveri, če jesnov – ki sem jo predvidela za tvoj razred / oddelek.
- Večinoma snovi bomo obravnavali kar s pomočjo zvezka, vsebine na spletu in še z nekaj mojimi dodatnimi navodili.
- Če ti kaj ne bo jasno, me lahko starši kontaktirajo vsak dan od 7.00 do 15.00 na moj elektronski naslov: dolgan.barbara@gmail.com

4. učna ura; 8. C

Učna tema: BALET P. I. ČAJKOVSKEGA

- Priložen **slikovni material** predelaj; **prebereš** o glasbeni obliki, **o skladatelju**, si **ogledaš slikovno gradivo** in **poslušаш** priložene posnetke / označeni so s slušalkami:
P. I. Čajkovski: Klavirski koncert št. 1 v b – molu, 1. st.;
link: <https://www.youtube.com/watch?v=PvXJDtWuj3Q>,
- P. I. Čajkovski: 4. Simfonija: Finale** (pesem Breza lahko zaslediš v melodiji pihal – po 15 s);
link: <https://www.youtube.com/watch?v=PLHj-eekdNU>,
- P. I. Čajkovski: Uvertura 1812;**
link: <https://www.youtube.com/watch?v=VbxgYlcNx8E>,
- P. I. Čajkovski: Hrestač: Ples vile Sladkorčice** (odlomku slišiš celesto!);
link: https://www.youtube.com/watch?v=Wz_f9B4pPtg,
- P. I. Čajkovski: Labodje jezero;**
link: <https://www.youtube.com/watch?v=NuIRIk5a60M>.
- **V zvezek** si zapiši **snov**, ki je na slikovnem gradivu **označena z »dečkom s svinčnikom«** in je **ČRNE** barve!
- **Naslov: BALET P. I. ČAJKOVSKEGA**; in nato nadaljuješ s **skladateljem**, **zapisovanjem snovi** ter **poslušanjem glasbenih del** (tudi posnetke si zabeleži!) ...
- O obravnavani snovi lahko zapis najdeš tudi v **e učbeniku**, ki je **prosto dostopen na spletu**. Prilagam **link za trenutno obravnavano snov**; ta se nahaja na tej in na naslednjih straneh (premikaš se s puščico, ki jo najdeš desno / levo spodaj);
link: <https://eucbeniki.sio.si/gum8/3284/index.html>.

BALET P. I. ČAJKOVSKEGA

V času romantike je balet doživel razcvet z rusko in francosko baletno šolo.

Baletne predstave so, poleg aristokracije, obiskovali tudi ljudje srednjega in nižjega sloja.

Skladatelj P. I. Čajkovski je menil, da si balet zasluži enako pomembno mesto v glasbi kot opera.

Najbolj znani njegovi baleti so: Labodje jezero, Trnuljčica ter Hrestač.

Skladatelj **Peter Iljič Čajkovski** se je rodil leta **1840** v Votkinsu. Študiral je pravo v Petrogradu in šele, ko je doštudiral, se je lahko posvetil **glasbi**. Pri svojem delu se je zgledoval po evropskih romantikih, ob tem pa ni prezrl tudi motivov iz ruske ljudske glasbe. Zaradi te dvojne usmeritve so mu v domovini očitali, da ustvarja preveč internacionalno, hkrati pa je s svojo glasbo zaslovel doma in v tujini in tako ime **Rusije** ponesel v svet. Med njegovimi najbolj znanimi deli je **Klavirski koncert številka 1 v b - molu**.

Po končanem študiju prava, je bil **Čajkovski** uradnik na ministrstvu za pravosodje, hkrati pa je študiral glasbo in postal **profesor** na moskovskem konzervatoriju. V tem času je napisal prvo simfonijo, opero in orkestralno skladbo **Romeo in Julija**, a z nobenim od teh del ni dosegel uspeha. Nesrečna poroka leta **1877** ga je spravila na rob živčnega zloma, a si je opomogel in pisal še naprej, saj je njegovo ustvarjalnost spodbujala in denarno podpirala skrivnostna **Nadežda von Meck**, s katero se ni skladatelj nikoli srečal, temveč se je le dopisoval. Njej je posvetil svojo **4. simfonijo**, kamor je vključil rusko ljudsko pesem in Nadeždi med drugim zapisal:

»Če že ne najdeš ZADOVOLJSTVA v samem sebi se OZRI okoli sebe in pojdi med LJUDSTVO! Glej, kako ZNA biti veselo, kako se predaja radosti! Veseli se sreče DRUGIH in še boš lahko živel!«.

Ruska ljudska pesem, ki jo je vključil v zadnjem stavku 4. simfonije ima naslov **Breza**.

Breza

(Slovensko besedilo Breda Oblak)

Ruska ljudska

1. Sre - di go - zda ti - ha po - lja - na, be - la bre - za tam ra - ste
sa - ma. Lju - li, lju - li - li, sa - ma, lju - li, lju - li - li, sa - ma.

2. Tiho stopam po gozdni stezi,
ki me vodi tja k beli brezi.
Ljuli, ljulili, brezi.

3. Vejo 'ž nje odlomil bom tanko
in naredil bom balalajko.
Ljuli, lju, balalajko.

4. Z balalajko hodim po stezi
in prepevam pesem o brezi.
Ljuli, ljuli, o brezi.

Skladatelj **Peter Iljič Čajkovski** je s svojo glasbo kmalu dosegel velike uspehe in kot skladatelj rasel, dokler ga niso skoraj vsi, brez izjeme, imeli za vodilnega ruskega skladatelja. Zaradi denarne neodvisnosti, ki je v njem spodbudila željo po novem ustvarjanju, je sledilo njegovo najbolj plodno glasbeno obdobje. Napisal je **violinski koncert**, opero **Evgenij Onjegin** in **Uverturo 1812**, ki je bila napisana po naročilu za proslavo ruske zmage nad **Napoleonom** leta **1812**. Skladatelj si je zamislil izvedbo (fantazijo), ki bi jo bilo mogoče izvajati tudi na prostem z zvonovi in celo topovi, ki jih je nadomestil s pavkami.

Vsako pojasnjevanje tako privlačne in lahko razumljive glasbe bi bilo odveč. Danes glasbo **Petra Iljiča Čajkovskega** srečamo na koncertnih odrih, v filmih in v risankah. Najpogosteje izvajani njegovi deli sta baleta **Hrestač** in **Labodje jezero**.

Hrestač je suita iz osmih delov za katero je Čajkovski dobil navdih v pravljici Hrestač in mišji kralj. Zgodba govori o deklici, ki za božič dobi hrestača in v sanjah le -ta postane lep princ, ki se z igračkami bori proti mišim in na koncu tudi zmaga. Znani deli so: Koračnica, Ruski ples, Kitajski ples, Ples piščali, Cvetlični valček in Ples vile Sladkorčice, kjer je v orkester vpletel tudi **čelesto**.

Za balet **Labodje jezero** je Čajkovski dobil leta **1875** naročilo od moskovskega **Bolšoj teatra**, ki je leta **1877** ta balet tudi prvič izvedel. Balet ima stalno mesto v **železnem repertoarju** vseh večjih baletnih gledališč.

Zgodba je povzeta po nemški legendi, kjer labod, ki je v resnici začarana kraljica **Odilija** lahko dobi svojo človeško podobo samo v mesečini. Princ **Siegfried** jo reši prekletstva, saj moč njune ljubezni premaga urok zlobnega čarovnika **Rothbarta**.

 P. I. Čajkovski: Klavirski koncert številka 1 v b - molu

 P. I. Čajkovski: 4. Simfonija

 P. I. Čajkovski: Uvertura 1812

 P. I. Čajkovski: Hrestač: Ples vile Sladkorčice

 P. I. Čajkovski: Labodje jezero

Dela:

- simfonije (6).
- koncerti za klavir, violino,
- simfonične pesnitve,
- orkestralni skladbi:
fantazijska uvertura Romeo in Julija in
Uvertura 1812
- komorne skladbe,
- baleti (Labodje jezero, Trnuljčica, Hrestač ...),
- opere (Evgenij Onjegin, Pikova dama).

Peter Iljič Čajkovski je umrl leta 1893 v Petrogradu.

Za sabo je zapustil obsežen opus glasbe.